

ÁHERSLUVERKEFNI SSNE 2020 (til 2024)¹
Tillögur sendar stýrihópi Stjórnarráðsins um byggðamál 25.02.2020

Heiti verkefnisins	Borgarhlutverk Akureyrar
Markmið	Meginmarkmið verkefnisins er að móta borgarstefnu fyrir Akureyri og skilgreina svæðisbundið hlutverk staðarins sem stærsta þéttbýlis utan höfuðborgarsvæðisins. Skoða skal hlutverk sveitarfélagsins Akureyrar sem miðstöðvar þjónustu fyrir Norður-og Austurland. Borgarstefnan mun innihalda tillögur um eflingu Akureyrar meðal annars með tilliti til samgangna og aðgengis, menntunar, menningar, heilsugæslu, málefna Norðurslóða(Norðursvæðastefna), Vetraríþróttamiðstöðvar Íslands, þjónustu ýmis konar og fleira. Verður það svo borið saman við sambærilegt hlutverk Reykjavíkur fyrir höfuðborgarsvæðið.
Stutt verkefnalýsing (mikilvægt er að verk- og kostnaðaráætlanir séu gerðar fyrir öll verkefni)	Stofnað verður fagráð/starfshópur sem RHA, Rannsóknamiðstöð Háskólans á Akureyri leiðir. Í honum mun hagaðilum á svæðinu verða boðin þátttaka. Markmið hópsins verður að móta tillögur á ýmsum sviðum eins og talið er upp hér að ofan. Reiknað er með að hópurinn hittist á sex til átta vikna fresti og að RHA vinni verkefnið áfram á milli fundastarfshópsins. Samsetning hópsins getur breyst eftir því hvaða verkefni eða þemu eru til umræðu hverju sinni. Hópurinn mun líta til árangurs annarra þjóða þegar kemur að byggðapróun og byggðaaðgerðum, ekki síst til Noregs og þá sérstaklega Tromsø. Þar er öflugt háskólasamfélag, sjúkrahús, höfuðstöðvar Norðurskautsráðsins (Arctic Council) Þar er einnig öflug miðstöð rannsókna-og nýsköpunar (Framsenteret) svo fáeitt sé nefnt. Borgin er mikilvæg miðstöð stjórnsýslu, þjónustu og verslunar í Norður-Noregi sem og menningar og menntunar.Við mótun borgarstefnu er nauðsynlegt að skoða þær leiðir sem aðrar þjóðir hafa farið og kynna sér vel heppnaðar byggðaaðgerðir sem mikil reynsla er komin á. Þá er mikilvægt að líta til rannsókna og aðgerða s.s. þeirra sem varða virk borgasvæði (functional urban areas) og rýna í þá þættisem renna styrkari stoðum undir slík svæði. Nánari mótun verkefnisins verður unnin í samvinnu við hagaðila svo sem nýstofnuð landshlutasamtök á Norðurlandi eystra, Akureyrarbæ og Byggðastofnun.

¹ Landshlutunum er í sjálfsvald sett til hvers langs tíma áhersluverkefni ná. Náí þau til lengri tíma en eins árs þá eru settir fram fyrirvarar um samþykkt fjárlaga hvers árs.

Sóknaráætlanir landshluta - áhersluverkefni

Framkvæmdaaðili	RHA er framkvæmdaaðili, fer með verkstjórn og vinnur lokaafurðina. Hlutverk verkefnahópsins er fyrst og fremst að vera til ráðgjafar og aðstoða eins og við á hverju sinni. Skipun í starfshópin mætti hugsa í samvinnu við nýstofnuð landshlutasamtök en sennilega yrðu þá þrír fastir aðilar en aðrir kallaðir til eftir því sem við ætti hverju sinni.
Samstarfsaðilar	Mögulegir samstarfaðilar yrðu Byggðastofnun, Samtök sveitarfélaga á Norðurlandi eystra, Akureyrarbær, Háskólinn á Akureyri, Sjúkrahúsið á Akureyri, Nordregio, fulltrúar úr atvinnulífinu og sérfræðingar í Tromsömeð reynslu af þeim aðgerðum sem ráðist hefur verið í þar. Skipun í starfshópin mætti hugsa í samvinnu við nýstofnuð landshlutasamtök ensennilega yrðu þá þrír fastir aðilar en aðrir kallaðir til eftir því sem við ætti hverju sinni.
Tengsl við sóknaráætlun	Verkefnið hefur beina skírskotun í sóknaráætlun en þar er meðal helstu áherslna í atvinnu og nýsköpun: Að Akureyri verði skilgreind opinberlega sem borgarsvæði. Auk þess kallast verkefnið vel á við mörg önnur markmið þar, m.a. að Akureyri verði miðstöð fyrir norðurslóðastarfsemi á landinu, eflingu Sjúkrahússins á Akureyri og Háskólans á Akureyri ásamt því að hlutfall stöðugilda á vegum ríkisins aukist.
Tengsl við heims-markmið Sameinuðu þjóðanna	Verkefnið hefur beina skírskotun í heimsmarkmið númer 11 sem varðar sjálfbærar borgir og samfélög. Borgarstefna og aðgerðaáætlun sem framfylgt yrði myndi ekki einungis styrkja Akureyri heldur einnig byggðarlögin á stóru svæði frá Norðurlandi vestra til Austurlands. Aukin þjónusta og slagkraftur á Akureyri myndi þýða betri þjónustu við íbúa landshlutans, auðvelda þjónustusókn þangað. Íbúar svæðisins gætu sótt þjónustu til Akureyrar sem þeir þurfa nú að sækja á höfuðborgarsvæðið. Þannig myndi efling Akureyrar styrkja byggð á stóru landssvæði og auka lífsgæði íbúanna. Má í því samhengi nefna millilandaflug, heilbrigðisþjónustu, menningarviðburði og margt fleira.
Árangursmælikvarðar	Mögulega laga-og reglugerðarbreytingar til að stefnan nái fram að ganga. Áhrif á byggðastefnu og aðgerðir í byggðamálum
Lokaafurð	Borgarstefna fyrir Akureyri

Sóknaráætlanir landshluta - áhersluverkefni

(hver verður lokaafurð verkefnisins, hver verður ávinningur samfélagsins?)	
Upphaf og lok verkefnis	2020-2021
Heildarkostnaður (pr. ár á verkefnatíma)	20.000.000kr., Stærstur hluti kostnaðarins verður launakostnaður sérfræðinga við gagnasöfnun, úrvinnslu og greiningu. Reiknað er með 4,5 mannmánuðum árið 2020 með einni ferð til Tromsø fyrir tvo.
Framlag úr sóknaráætlun (árið 2020 og á hverju ári eftir það, ef við á)	8.300.000 kr.
Mótframlag (ef við á)	
Tengsl við aðrar opinberar áætlanir (ef við á)	Auk tengsla við sóknaráætlun og Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna fellur verkefnið vel að markmiðum stefnumótandi byggðaáætlunar nr.69/2015, m.a. að Mótuð verði stefna um opinbera þjónustu með það að markmiði að íbúar landsins, óháð búsetu, njóti sama aðgengis að grunnþjónustu, aðstöðumunur millilandaflugvalla verði jafnaður og Metnir verði kostir þess að staðsetja nýja starfsemi á vegum ríkisins utan höfuðborgarsvæðisins. Ennfremur má nefna ákvæði um að unnar verði upplýsingar um þróun borgarsvæða á landinu, fræðilegar rannsóknir á sviði byggðamála verði efldar sem og alþjóðlegt samstarf á því sviði. Rík hefð er fyrir byggðarannsóknnum innan RHA.